

Analiza wyników egzaminu maturalnego z języka rosyjskiego

1. Charakterystyka arkuszy egzaminacyjnych z języka rosyjskiego

Egzamin pisemny

Pisemny egzamin maturalny z języka rosyjskiego obejmował trzy arkusze egzaminacyjne: jeden arkusz na poziomie podstawowym (Arkusz I) i dwa arkusze na poziomie rozszerzonym (Arkusz II zawierający zadania zamknięte oraz Arkusz III zawierający zadania otwarte). Arkusze na obydwu poziomach sprawdzały rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstu czytanego oraz umiejętność konstruowania wypowiedzi pisemnej. Dodatkowo na poziomie rozszerzonym sprawdzana była umiejętność rozpoznawania i stosowania struktur leksykalno-gramatycznych.

Poziom podstawowy Arkusz I

Arkusz pierwszy (czas trwania egzaminu: 120 minut) obejmował 3 części: rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstu czytanego oraz wypowiedź pisemną.

Część pierwsza – **Rozumienie ze słuchu** – trwała około 20 minut i składała się z 2 zadań zamkniętych opartych na różnorodnych tekstach (1– prawda/fałsz, 2 – dobieranie). Zdający rozwiązywali te zadania na podstawie tekstów nagranych w warunkach studyjnych przez rodzimych użytkowników języka rosyjskiego. Tematyka tekstów była zróżnicowana.

Każdy tekst był nagrany dwukrotnie, na płycie przewidziane były również przerwy na zapoznanie się z zadaniem, rozwiązanie go i przeniesienie rozwiązania na kartę odpowiedzi. Za tę część testu zdający mógł uzyskać 15 punktów (30% całości testu na poziomie podstawowym).

Zadanie 1 było zgodne z tematem katalogowym „formy spędzania czasu wolnego” oraz „środki transportu” (standardy I.1.e, I.1.h.). Zdający mieli okazję zapoznać się z tym, jak w Rosji wykorzystano plastyczne zdolności młodych ludzi przy remoncie starych tramwajów. Zadanie sprawdzało umiejętność stwierdzenia, czy tekst zawiera określone informacje (standard II.1.c) i polegało na wysłuchaniu tekstu narracyjnego opowiadającego o konkursie graffiti oraz stwierdzeniu, które zdania są prawdziwe, a które fałszywe (technika prawda/fałsz). Za rozwiązanie tego zadania zdający mógł otrzymać 9 punktów.

Zadanie 2 dotyczyło tematu katalogowego „życie rodzinne i towarzyskie” i polegało na wysłuchaniu 6 krótkich odpowiedzi na pytanie: „Jak najlepiej mieszkać – wspólnie z rodzicami, czy osobno” (standard I.1.e). Krótkie wypowiedzi dotyczyły problemów nurtujących również polską młodzież i tym samym zachęcały do uważnego słuchania. Uczeń musiał ustalić, która z wypowiadających się osób woli mieszkać z rodzicami, a która samodzielnie. Zastosowaną techniką było „dobieranie”. W ten sposób sprawdzana była umiejętność określania głównych myśli poszczególnych części tekstu (standard II.1.b). Za rozwiązanie tego zadania zdający mógł otrzymać 6 punktów.

Jakość odtwarzanych nagrań była bardzo dobra i uczniowie mieli wystarczającą ilość czasu na zapoznanie się z poleceniami i wykonanie zadań. Zróżnicowanie tematyki tekstów, duża atrakcyjność poruszanych w nich zagadnień oraz różny stopień trudności poszczególnych zadań z pewnością zostały odebrane przez wielu uczniów jako przyjazna forma egzaminu.

Druga część arkusza I – **Rozumienie tekstu czytanego** – składała się z 3 zadań zamkniętych, sprawdzających zrozumienie różnorodnych tekstów. Zadania te miały przede wszystkim na celu zbadanie, w jakim stopniu uczniowie opanowali umiejętność określania głównej myśli tekstu oraz poszczególnych jego części, stwierdzenia, czy tekst zawiera określone informacje (standardy II.2.a., II.2.b., II.2.c). Są to te umiejętności, które w sytuacjach życia codziennego wydają się być najistotniejsze i z tego względu położony został na nie nacisk na poziomie podstawowym. Za rozwiązanie tej części testu zdający mógł otrzymać 20 punktów (40% testu na poziomie podstawowym).

Podobnie jak w poprzedniej części arkusza tak i tu zróżnicowanie tematyki tekstów, atrakcyjność poruszanych w nich zagadnień oraz różny charakter i stopień trudności poszczególnych zadań sprzyjały przyjaznemu charakterowi egzaminu.

Tekst do **zadania 3** był tekstem publicystycznym zgodnym z kilkoma tematami katalogowymi i składał się z 10 rad dotyczących różnych zagadnień życia codziennego (standardy I.1.m, I.1.h, I.1.e, I.1.d, I.1.l). Ciekawy był również sposób sprawdzania rozumienia tekstu, ponieważ uczeń musiał odnaleźć wśród osób podanych pod tekstem te, do których skierowane są odpowiednie rady. Celem zadania było zbadanie, w jakim stopniu uczniowie opanowali umiejętność określania głównych myśli poszczególnych części tekstu (standard II.2.b) oraz selekcjonowania informacji (standard II.2.d). Za rozwiązanie tego zadania zdający mógł otrzymać 10 punktów.

Krótkie ulotki informacyjne o ofercie salonu mebli, imprezie sportowej oraz Dniach Europy w Moskwie zostały użyte jako teksty do **zadania 4** (standardy I.1.g, I.1.j, I.1.e, I.1.i). Technika zastosowaną w tym zadaniu był „wielokrotny wybór”. Zadania sprawdzały umiejętności określenia głównej myśli tekstu, określenia głównych myśli poszczególnych części tekstu oraz stwierdzenia, czy tekst zawiera określone informacje (standardy II.2.a, II.2.b, II.2.c). Na uwagę zasługuje strona graficzna tekstów, ponieważ w arkuszu zostały one przedstawione w wersji oryginalnej, co stwarzało wrażenie autentyczności ulotek i tym samym zachęcało do uważnego ich czytania. To zadanie może być przykładem problemów, z jakimi uczeń może spotkać się w życiu codziennym, w jakimkolwiek kraju, gdzie używany jest język rosyjski. Za rozwiązanie tego zadania zdający mógł otrzymać 5 punktów.

Notatka informacyjna o możliwości udziału w nagraniu programu telewizyjnego została użyta jako tekst do **zadania 5** (standard I.1.e). Zadanie miało na celu zbadanie, w jakim stopniu uczniowie opanowali umiejętność określania głównej myśli tekstu oraz stwierdzenia, czy tekst zawiera określone informacje (standardy II.2.a, II.2.c). Technika zastosowaną w tym zadaniu była prawda/fałsz. Za rozwiązanie tego zadania zdający mógł otrzymać 5 punktów.

Różnorodność tematów, rodzajów tekstów, technik zastosowanych w tej części arkusza stwarzała każdemu uczniowi możliwość wykazania się wiedzą i umiejętnościami.

Część trzecia – **Wypowiedź pisemna** – składała się z dwóch zadań. Zadaniem zdającego było napisanie dwóch różnych tekstów użytkowych: zaproszenia oraz listu prywatnego. Za rozwiązanie tej części testu zdający mógł uzyskać 15 punktów (30% całości testu na poziomie podstawowym).

W **zadaniu 6** zdający miał napisać zaproszenie do uczniów z zaprzyjaźnionej szkoły w Sankt-Petersburgu. Zadanie to związane było z tematami katalogowymi: „szkoła, życie szkoły” oraz „podróżowanie i turystyka – baza noclegowa” (standardy I.1.c, I.1.h) i sprawdzało znajomość zasad konstruowania różnych form prostych wypowiedzi pisemnych (standard I.2.b) oraz umiejętności: opisywania miejsc i czynności (standard III.2.a), poprawnego stosowania środków leksykalno-gramatycznych, adekwatne do ich funkcji (standard III.2.e), przetwarzania i przekazywania tekstów przeczytanych w języku polskim (standard V.2). Za rozwiązanie tego zadania zdający mógł otrzymać 5 punktów.

Zadanie 7 wymagało napisania listu prywatnego do znajomego z Rosji. Zadanie to opierało się na tematach katalogowych: „zdrowie” i „życie rodzinne i towarzyskie” (standardy I.1.k, I.1.e.) Sprawdzało ono znajomość zasad konstruowania różnych form prostych wypowiedzi pisemnych (standard I.2.b) oraz następujące umiejętności: opisywanie ludzi, przedmiotów, miejsc, zjawisk, czynności (standard III.2.a), relacjonowanie wydarzeń (standard III.2.b), poprawne stosowanie środków leksykalno-gramatycznych oraz językowych adekwatnie do ich funkcji (standard III.2.e), wypowiadanie się w określonej formie z zachowaniem podanego limitu słów (standard III.2.f) oraz reagowania językowego w zakresie pisania prostej wypowiedzi, w tym wyrażania stanów emocjonalnych, będących reakcją na informacje zawarte w przedstawionych tekstach (standard IV.2.a), uzyskiwania, udzielania, przekazywania lub odmowy informacji, wyjaśnień, pozwoleń (standard IV.2.b), poprawnego stosowania środków językowych, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej (standard IV.2.c), przetwarzania tekstu w zakresie pisania, w tym relacjonowania, przetwarzania i przekazywania tekstów przeczytanych w języku polskim (standard V.2). Za rozwiązanie tego zadania zdający mógł uzyskać 10 punktów.

Kryteria oceniania obydwu zadań różniły się od siebie w dość istotny sposób. W krótkiej formie użytkowej (zadanie 6) nacisk położony był na komunikatywny przekaz informacji określonych w poleceniu (4 punkty), a za poprawność językową zdający otrzymywał 1 punkt. W dłuższej formie użytkowej (zadanie 7), oprócz przekazania informacji (4 punkty), istotna była też forma listu (2 punkty), oraz jakość języka (poprawność językowa – 2 punkty i bogactwo językowe – 2 punkty). Tak zróżnicowane zadania, zarówno pod względem rodzaju pisanego tekstu, jak i kryteriów oceny, pozwalają na rzetelną ocenę

umiejętności uczniów i zróżnicowanie ich osiągnięć, co jest bardzo istotnym elementem egzaminu, zwłaszcza na poziomie podstawowym, do którego przystępują wszyscy zdający.

Poziom rozszerzony Arkusz II

Arkusz II (czas trwania egzaminu: 70 minut) obejmował dwie części: rozumienie ze słuchu oraz rozumienie tekstu czytanego i rozpoznawanie struktur leksykalno-gramatycznych. Składał się on wyłącznie z zadań zamkniętych.

Część pierwsza – **Rozumienie ze słuchu** – trwała około 25 minut i składała się z trzech zadań. Nagrania wykonane były w warunkach studyjnych przez rodzimych użytkowników języka rosyjskiego i oparte były na trzech różnorodnych autentycznych tekstach. Słownictwo i struktury gramatyczne zawarte w wysłuchanych tekstach zawierały elementy typowe dla poziomu rozszerzonego. Podobnie jak na poziomie podstawowym, każdy tekst nagrany był dwukrotnie i przewidziane były przerwy na zapoznanie się z zadaniem, rozwiązanie go i przeniesienie rozwiązania na kartę odpowiedzi. Za wykonanie tej części testu zdający mógł uzyskać 15 punktów (30% całości testu na poziomie rozszerzonym).

Zadanie 8 realizowane było w oparciu o tekst z tematu katalogowego „szkoła – przedmioty nauczania, system oświaty” (standard I.1.c). Interesującym dla ucznia był fakt, że tekst opowiadał o nowym egzaminie maturalnym z języka rosyjskiego, który rosyjscy uczniowie zdawali po raz pierwszy w nowym systemie egzaminacyjnym, tak jak uczniowie w Polsce. Technika zastosowaną w zadaniu był „wielokrotny wybór”. Zadaniem zdającego było określenie głównej myśli poszczególnych części tekstu oraz wyselekcjonowania informacji (standardy II.1.b., II.1.d). Za rozwiązanie tego zadania zdający mógł otrzymać 5 punktów.

Zadanie 9 dotyczyło tematu katalogowego „zakupy i usługi” (standard I.1.g). Wypowiedzi pięciu osób nagrane na płycie związane były z problemem racjonalnych, oszczędnych zakupów. Zadaniem zdającego było dopasowanie do każdej wypowiedzi zdania wyrażającego jej główną myśl (zadanie typu „dobieranie”). Zadanie sprawdzało następujące standardy wymagań: umiejętność określenia głównej myśli poszczególnych części tekstu (standard II.1.b) oraz wyselekcjonowania informacji (standard II.1.d). Za rozwiązanie tego zadania zdający mógł otrzymać 5 punktów.

Zadanie 10 było zgodne z tematem katalogowym „świat przyrody – świat zwierząt” (standard I.1.m). Tekst opowiadał o małych kangurach mieszkających w rosyjskim ZOO. W zadaniu tym zdający musiał zdecydować, czy podane zdania są prawdziwe czy fałszywe. Sprawdzany w zadaniu standard to umiejętność stwierdzenia, czy tekst zawiera określone informacje (standard II.1.c). Za rozwiązanie tego zadania zdający mógł otrzymać 5 punktów.

Druga część arkusza nr 2 składała się z 3 zadań zamkniętych na **Rozumienie tekstu czytanego i rozpoznawanie struktur leksykalno-gramatycznych**. Za rozwiązanie tej części testu zdający mógł otrzymać 12 punktów (24% testu na poziomie rozszerzonym).

Zadanie 11 było skonstruowane w oparciu o tekst związany z tematami katalogowymi „świat przyrody – świat roślin” (standard I.1.m) oraz „nauka i technika – obsługa i korzystanie z urządzeń technicznych” (standard I.1.l). Zdający miał za zadanie uzupełnić tekst usuniętymi z niego fragmentami zdań. Aby to wykonać uczeń musiał wykazać się umiejętnością rozpoznawania związków między poszczególnymi częściami tekstu (standard II.2.f), rozpoznawania różnorodnych struktur leksykalno-gramatycznych w podanym kontekście (standard II.2.j). Za rozwiązanie tego zadania zdający mógł uzyskać 6 punktów.

Zadanie 12 dotyczyło tematu katalogowego „dom” (standard I.1.b), ale poruszało również problemy związane z tematem „usługi” (standard I.1.g) i polegało na przeczytaniu tekstu informacyjnego zachęcającego do prenumeraty jednej z rosyjskich gazet oraz stwierdzeniu, które zdania są prawdziwe, a które fałszywe (technika prawda/fałsz). Zadanie sprawdzało umiejętności: stwierdzenia, czy tekst zawiera określone informacje (standard II.2.c), wyselekcjonowania informacji (standard II.2.d) oraz określania intencji autora (standard II.2.e). Za rozwiązanie tego zadania zdający mógł otrzymać 7 punktów.

Zadanie 13 zawierało tekst dotyczący tematu „podróżowanie i turystyka” (standard I.1.h) oraz zadanie polegające na rozpoznawaniu struktur leksykalno-gramatycznych w podanym kontekście (standardy II.2.j) i wybraniu właściwego sposobu uzupełnienia tekstu (zadanie typu „test luk sterowanych”). Do wykonania tego zadania konieczna jest znajomość systemu gramatycznego oraz leksyki na poziomie rozszerzonym. Atrakcyjność tego tekstu była duża, ponieważ zawierał on porady dla osób wybierających się w podróż zagraniczną. Za rozwiązanie tego zadania zdający mógł otrzymać 3 punkty (0,5 punktu za każdą poprawną odpowiedź).

Arkusz III

Kartoteka testu maturalnego z języka rosyjskiego

		Numer zadania	Temat z katalogu	Rodzaj tekstu/forma wypowiedzi	Rodzaj zadania	Typ zadania	Liczba elementów zadania	Liczba punktów	Sprawdzane standardy
Poziom podstawowy	Arkusz I	1.	środki transportu, formy spędzania czasu wolnego	tekst narracyjny	zamknięte	prawda/fałsz	9	9	I.1.h.; I.1.e.; II.1c.
		2.	życie rodzinne i towarzyskie	wywiad	zamknięte	dobieranie	6	6	I.1.e., II.1.b
		3.	świat roślin i zwierząt, środki transportu, praca, życie rodzinne i towarzyskie, podróżowanie i turystyka, nauka i technika	tekst publicystyczny	zamknięte	dobieranie	10	10	I.1.m.,h., e., d., l; II.2.b., d.
		4.	zakupy i usługi, imprezy sportowe, formy spędzania czasu wolnego, uczestnictwo	teksty informacyjne	zamknięte	wielokrotny wybór	5	5	I.1.g., j., e., i; II.2.a., b., c
		5.	formy spędzania czasu wolnego	tekst informacyjny	zamknięte	prawda/fałsz	5	5	I.1.e.; II.2.a., c.
		6.	szkoła, życie szkoły, baza noclegowa	zaproszenie	otwarte	rozszerzonej odpowiedzi	1	5	I.1.c., h.; I.2.b.; III.2.a., e.; V.2.
		7.	zdrowie, podstawowe schorzenia i ich objawy i leczenie, życie rodzinne i towarzyskie	list prywatny	otwarte	rozszerzonej odpowiedzi	1	10	I.1.k.,e.; I.2.b.;III.2.a., b,e,f.; IV.2.a., b., c; V.2.
Poziom rozszerzony	Arkusz II	8.	szkoła – przedmioty nauczania, system oświaty	tekst narracyjny	zamknięte	wielokrotny wybór	5	5	I.1.c.; II.1.b., d.
		9.	zakupy – rodzaje sklepów, towary, kupowanie, środki	wywiad	zamknięte	dobieranie	5	5	I.1.g.; II.1.b., d.
		10.	świat zwierząt	tekst publicystyczny	zamknięte	dobieranie	5	5	I.1.m.; II.1.c.
		11.	świat roślin, obsługa podstawowych urządzeń technicznych	tekst publicystyczny	zamknięte	dobieranie	6	6	I.1.m., l.; II.2.f., j.
		12.	dom, usługi	tekst informacyjny	zamknięte	prawda/fałsz	7	3	I.1.b., g; II.2.c., d., e.
		13.	podróżowanie i turystyka	tekst publicystyczny	zamknięte	test luk sterowanych	6	3	I.1.h; II.2.j.
	Arkusz III	14.	praca – zatrudnienie, człowiek – wygląd zewnętrzny, cechy charakteru	tekst publicystyczny	otwarte	test luk + słowotwórstwo	10	5	I.1.d., a; II.2.f., j.; V.2.b.
		15.	człowiek, kultura, współczesne środki przekazu informacji	opis/recenzja/ /rozprawka	otwarte	rozszerzonej odpowiedzi	1	18	I.1.a.,i.; I.2.b.; I.3., III.2.a., c., d., e., f.; V.2.a.

Zadanie 14 przygotowane było w oparciu o tekst publicystyczny na temat prawidłowego zachowania się w trakcie rozmowy kwalifikacyjnej z wykorzystaniem technik „test luk” oraz „słowotwórstwo” (standardy I.1.d, I.1.a). Zgodnie ze standardami egzaminacyjnymi sprawdzane były umiejętności: rozpoznawania związków między poszczególnymi częściami tekstu (standard II.2.f), rozpoznawania struktur leksykalno-gramatycznych w podanym kontekście (standard II.2.j) oraz stosowanie zmian struktur leksykalno-gramatycznych (standard V.2.b). Sprawdzanie tych umiejętności w oparciu o tekst pomogło stworzyć czytelny kontekst komunikacyjny. Za rozwiązanie tego zadania zdający mógł otrzymać 3 punkty (0,5 punktu za każdą poprawną odpowiedź).

Zadanie 15 z drugiej części arkusza nr 3 polegało na napisaniu własnego tekstu we wskazanej formie (**opis/recenzja/rozprawka**) na jeden z trzech tematów (do wyboru przez zdającego). Tematy wypracowania były zgodne z następującymi tematami katalogowymi: „człowiek”, „kultura”, „współczesne środki przekazu” (standardy I.1.a, I.1.i, I.1.l).

Zadanie to sprawdzało przede wszystkim znajomość zasad konstruowania różnych form wypowiedzi pisemnych (standard I.2.b) i realiów socjokulturowych z uwzględnieniem tematyki integracji europejskiej (standard I.3.), umiejętność tworzenia tekstu w postaci wieloaspektowej wypowiedzi pisemnej, uwzględniającej: opisywanie ludzi, przedmiotów, zjawisk, czynności (standard III.2.a), wyrażanie różnorodnych intencji oraz stanów emocjonalnych (standard III.2.c), przedstawianie i uzasadnianie opinii własnych i innych osób (standard III.2.d), poprawne stosowanie środków leksykalno-gramatycznych, adekwatnie do ich funkcji (standard III.2.e), wypowiadania się w określonej formie z zachowaniem podanego limitu słów (standard III.2.f). W przypadku recenzji sprawdzana była także umiejętność relacjonowania, przetwarzania i przekazywania tekstów przeczytanych w języku obcym lub polskim (standard V.2.a). W zadaniu ważne było też dostosowanie języka do wybranej formy tekstu oraz potencjalnego odbiorcy, co znalazło odzwierciedlenie w kryteriach oceny kompozycji wypracowania.

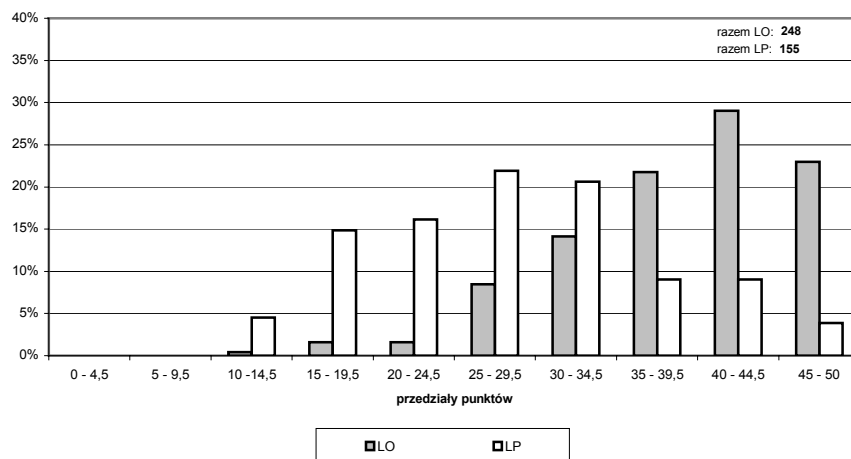
Poszczególne tematy mogły różnić się nieznacznie sprawdzanymi umiejętnościami, a dodatkowo w pewnym stopniu mogło to zależeć od sposobu realizacji tematu przez zdającego. W tym zadaniu oceniane były następujące elementy: poziom merytoryczny pracy (0–5 pkt.), poziom kompozycji (0–4 pkt.) oraz poziom jakości języka w tym bogactwo (0–5 pkt.) i poprawność językowa (0–4 pkt.). Za rozwiązanie tego zadania zdający mógł otrzymać maksymalnie 18 punktów.

2. Statystyczne opracowanie wyników egzaminu maturalnego

Do egzaminu maturalnego z języka rosyjskiego na poziomie podstawowym przystąpiło 309 uczniów w województwie dolnośląskim oraz 80 w województwie opolskim (w sumie 389 zdających). 161 osób, czyli około 40% wszystkich zdających, zdecydowało się przystąpić również do egzaminu na poziomie rozszerzonym.

Wykres 1

Język rosyjski - arkusz I - poziom podstawowy
rozkład procentowy wyników w przedziałach punktowych - szkoły w okręgu

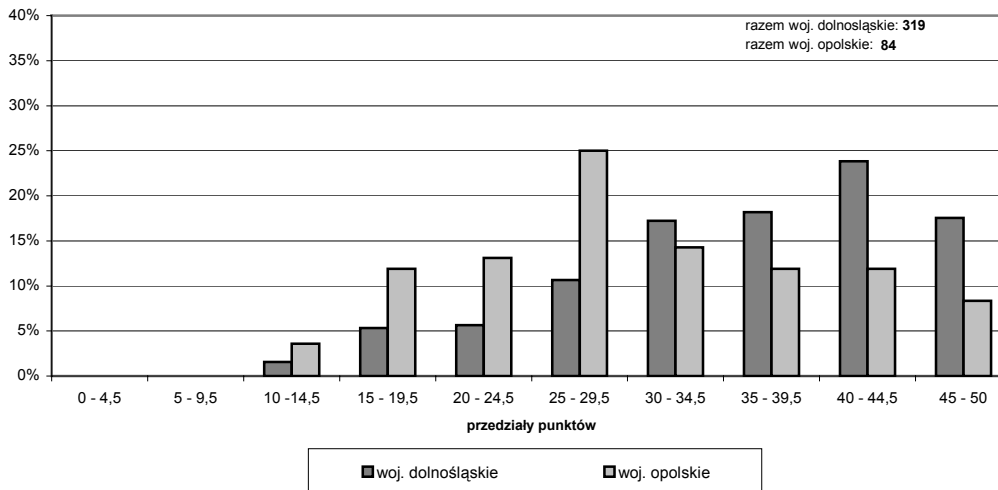
Egzamin pisemny na poziomie podstawowym okazał się egzaminem łatwym i przyjemnym dla zdających. Pozytywny wynik uzyskało 97,9% zdających.

Język rosyjski wybrało 248 uczniów z liceów ogólnokształcących i 155 z liceów profilowanych. Na wykresie ilustrującym rozkład wyników w obydwu typach szkół w okręgu wyraźnie widać, że wyższe wyniki uzyskali uczniowie liceów ogólnokształcących. Ich średni wynik to 77,2% punktów, podczas gdy średni wynik w liceach profilowanych wyniósł 56,6%. Różnica ta jest jeszcze bardziej widoczna, gdy przeanalizuje się wykres dokładnie: prawie 74% zdających z liceów ogólnokształcących uzyskało wynik w przedziale od 70 do 100% możliwych punktów. Uczniów z liceów profilowanych, którzy zdali egzamin na tak wysokim poziomie, było około 22%. Gdybyśmy chcieli więc mówić o łatwości tego arkusza, to należy pamiętać, że okazał się on łatwy dla absolwentów liceów ogólnokształcących (wskaźnik łatwości 0,77), ale średnio trudny dla absolwentów liceów profilowanych (wskaźnik łatwości 0,57).

Na drugim wykresie widać wyraźnie, że wyższe wyniki na poziomie podstawowym uzyskali uczniowie w województwie dolnośląskim. Ponad 40% zdających uzyskało wynik w granicach od 80 do 100% punktów.

Wykres 2

Język rosyjski - arkusz I - poziom podstawowy
rozkład procentowy wyników w przedziałach punktowych - województwa

Do egzaminu maturalnego z języka rosyjskiego na poziomie rozszerzonym przystąpiło 131 uczniów w województwie dolnośląskim oraz 30 w województwie opolskim (w sumie 161 zdających). Jest to liczba zdających, która przystąpiła do rozwiązywania zadań w arkuszu II. Zadania w arkuszu III rozwiązywało już jednak 157 osób, to znaczy, że 4 zdających zrezygnowało z pisania po drugiej części.

Egzamin pisemny na poziomie rozszerzonym okazał się egzaminem średnio trudnym dla zdających (wskaźnik łatwości za obydwie arkusze wynosi 0,57). Arkusz II był nieco łatwiejszy niż arkusz III.

Tabela 1. Średni wynik
za poszczególne arkusze w okręgu

	Arkusz I	Arkusz II	Arkusz III
Liczba punktów do zdobycia	50	27	23
Średnia liczba zdobytych punktów	34,7	17,6	11,4
Łatwość arkuszy	0,69	0,65	0,5

Procentowy rozkład wyników zdających w skali staninowej

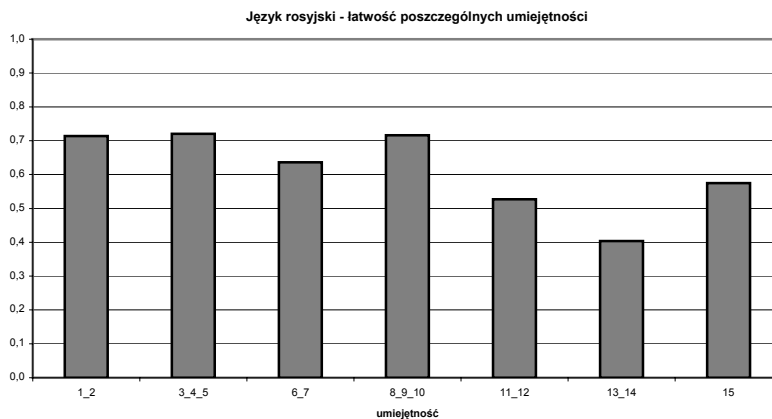
Przedmiot		Język rosyjski			
poziom		podstawowy	procent zdających w okręgu	rozszerzony	procent zdających w okręgu
maksymalna liczba punktów		50		50	
Staninowy podział wyników	I stanin – najniższy	0–40%	9,38	0–30%	6,96
	II stanin – bardzo niski	41–50%	8,64	31–40%	15,19
	III stanin – niski	51–60%	14,32	41–52%	26,58
	IV stanin – niżej średni	61–70%	14,81	53–62%	17,09
	V stanin – średni	71–80%	18,52	63–71%	13,29
	VI stanin – wyżej średni	81–87%	16,30	72–79%	10,13
	VII stanin – wysoki	88–92%	10,62	80–86%	6,33
	VIII stanin – bardzo wysoki	93–96%	4,94	87–91%	1,90
	IX stanin – najwyższy	97–100%	2,47	92–100%	2,53

3. Interpretacja wyników pisemnego egzaminu maturalnego

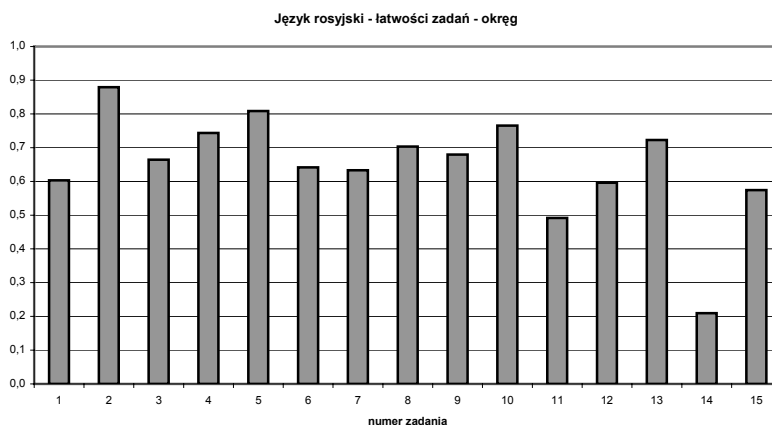
Poziom podstawowy i rozszerzony

Na poziomie podstawowym w arkuszu I były sprawdzane trzy umiejętności językowe, czyli rozumienie ze słuchu (zadania 1, 2), rozumienie tekstu czytanego (zadania 3, 4, 5) oraz pisanie (zadania 6, 7). Analiza arkusza została oparta na porównaniu tych umiejętności. Wykres 3 pokazuje łatwość poszczególnych umiejętności na obydwu poziomach egzaminacyjnych. Zadania dotyczące poziomu podstawowego to zadania 1–6.

Wykres 3

Wykres 4

Z wykresów można odczytać, że rozumienie ze słuchu i czytanie na poziomie podstawowym zostały opanowane przez uczniów w porównywalnym stopniu i okazały się łatwe (wskaźniki łatwości 0,71), a nieco trudniejsze było pisanie tekstów (wskaźnik łatwości 0,65).

Jeśli przeanalizujemy poszczególne zadania w sprawdzanych umiejętnościach, to okazuje się, że zadania te miały różny stopień trudności. Zadanie 1 sprawdzające rozumienie ze słuchu okazało się znacznie trudniejsze niż zadanie 2 sprawdzające tę umiejętność. Zadania sprawdzające umiejętność rozumienia tekstu czytanego też miały różny stopień trudności: zadanie 3 było nieco trudniejsze od zadania 4 i 5. Różnica w stopniu trudności zadań nie wystąpiła również przy sprawdzaniu umiejętności pisania tekstów użytkowych. Napisanie zarówno krótkiego (zadanie 6), jak i dłuższego tekstu użytkowego było dla zdających takim samym problemem. Obydwa zadania okazały się średnio trudne (wskaźnik 0,64).

Tabela 2. Średni wynik za poszczególne umiejętności na poziomie podstawowym

	Rozumienie ze słuchu	Rozumienie tekstu czytanego	Pisanie
Liczba punktów do zdobycia	15	20	15
Średnia liczba zdobytych punktów	10,7	14,4	9,5
Łatwość poszczególnych umiejętności	0,71	0,72	0,64

Na poziomie rozszerzonym w arkuszu II i III oprócz umiejętności komunikacyjnych, czyli rozumienia ze słuchu (zadania 8, 9, 10), rozumienia tekstu czytanego (zadanie 11, 12) oraz pisania (zadanie 15), były sprawdzane również środki językowe, czyli umiejętność rozpoznawania i stosowania struktur leksykalno-gramatycznych w określonym kontekście (zadania 13, 14). Analiza arkusza II i III została oparta na porównaniu tych umiejętności.

Z wykresu 3 można odczytać, że zdający najlepiej opanowali umiejętność rozumienia ze słuchu, wszystkie zadania były łatwe (wskaźnik 0,71). Zadaniem średnio trudnym (wskaźnik 0,58) było napisanie wypracowania na określony temat we wskazanej formie oraz zadanie sprawdzające rozumienie tekstu czytanego (wskaźnik 0,52). Największe problemy sprawiły zdającym zadania na rozpoznanie i zastosowanie leksyki i gramatyki – okazały się trudne (wskaźnik 0,41).

Umiejętności uczniów w tym zakresie ilustruje dokładniej wykres 4. O ile zadanie 13, które było zadaniem zamkniętym i sprawdzało rozpoznawanie struktur leksykalno-gramatycznych, było dla zdających łatwe (wskaźnik 0,72), to zadanie 14 – otwarte, sprawdzające stosowanie tych struktur, okazało się trudne (wskaźnik łatwości 0,21).

Tabela 3. Średni wynik za poszczególne umiejętności na poziomie rozszerzonym

	Rozumienie ze słuchu	Rozumienie tekstu czytanego	Rozpoznawanie i stosowanie struktur leksykalno-gramatycznych	Pisanie
Liczba punktów do zdobycia	15	9	8	18
Średnia liczba zdobytych punktów	10,7	4,7	3,2	10,3
Łatwość poszczególnych umiejętności	0,72	0,53	0,4	0,57

Zadanie 15 w arkuszu III polegało na napisaniu wypracowania na zadany temat w określonej formie i określonym limicie słów. Wszystkie zaproponowane tematy cieszyły się taką samą popularnością, co świadczy o tym, że były dobrze dobrane i atrakcyjne dla zdających. Tylko kilku zdających nie podjęło tego zadania.

	Wybieralność tematu	
	liczba zdających	procent zdających
Temat 1 – opis	50	32
Temat 2 – recenzja	50	32
Temat 3 – rozprawka	49	31
Brak wyboru lub wybór nieoznaczony	8	5

4. Egzamin ustny

Charakterystyka zestawów wykorzystanych na egzaminie ustnym z języka rosyjskiego

Zestawy na egzamin ustny przygotowywane były przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne. Egzamin na **poziomie podstawowym** trwał 10 minut. Zdający miał na zapoznanie się z zestawem 5 minut, które nie były wliczane do czasu trwania egzaminu. Zestaw dla zdających na poziomie podstawowym składał się z dwóch zadań. Zadanie pierwsze polegało na przeprowadzeniu trzech rozmów sterowanych (uzyskiwanie, udzielanie informacji; relacjonowanie wydarzeń; negocjowanie). Zdający musiał wykazać się umiejętnością reagowania językowego w sytuacjach życia codziennego. Rozmowy prowadzone były zgodnie ze scenariuszem podanym w zadaniu w języku polskim. Zadanie drugie polegało na opisanu zamieszczonej w zestawie ilustracji oraz udzieleniu odpowiedzi na dwa pytania zawarte wyłącznie w zestawie egzaminującego.

Zadania w zestawach na poziomie podstawowym obejmowały pełen zakres tematyczny przewidziany w standardach wymagań i sprawdzały umiejętność tworzenia krótkiej wypowiedzi ustnej oraz reagowania językowego w zakresie mówienia (z uwzględnieniem wszystkich umiejętności szczegółowych ujętych w standardach III, IV dla poziomu podstawowego). Oceniana była umiejętność przekazania informacji (9 punktów), opisanu ilustracji (2 punkty), wyrażania opinii (4 punkty) oraz umiejętności językowe (5 punktów).

Egzamin na **poziomie rozszerzonym** trwał 15 minut. Zdający miał na zapoznanie się z zestawem 15 minut, które nie były wliczane do czasu trwania egzaminu. Zestaw dla zdających na poziomie rozszerzonym składał się z dwóch zadań. Zadanie pierwsze polegało na opisanu zawartego w zestawie materiału stymulującego oraz rozmowy z egzaminującym na zaprezentowany temat. Rozmowa prowadzona była w oparciu o pytania zawarte wyłącznie w zestawie egzaminującego. Zdający musiał wykazać się umiejętnością opisywania przedstawionego materiału, interpretacji zawartych w nim treści oraz wyrażania i uzasadniania własnych opinii. Zadanie drugie polegało na prezentacji przez zdającego jednego z dwóch tematów umieszczonych w zestawie oraz dyskusji z egzaminującym na przedstawiony temat. Celem tej części egzaminu było sprawdzenie umiejętności wyrażania, uzasadniania i obrony własnych opinii związanych z prezentowanym tematem.

Zadania w zestawach na poziomie rozszerzonym obejmowały pełen zakres tematyczny przewidziany w standardach wymagań i sprawdzały umiejętność tworzenia dłuższej, wieloaspektowej wypowiedzi ustnej oraz reagowania językowego w zakresie mówienia (z uwzględnieniem wszystkich umiejętności szczegółowych ujętych w standardach III, IV dla poziomu rozszerzonego). Oceniana była umiejętność prezentacji materiału lub tematu (5 punktów), interpretowanie, wyrażanie opinii oraz argumentowanie (8 punktów) oraz umiejętności językowe (7 punktów).

Wyniki egzaminu ustnego

Do egzaminu ustnego z języka rosyjskiego przystąpiło 403 abiturientów, w tym 349 osób wybrało poziom podstawowy, a 54 osoby – poziom rozszerzony. Wszystkie osoby, które zdawały egzamin ustny na poziomie podstawowym wybrały język rosyjski jako przedmiot obowiązkowy, natomiast spośród zdających na poziomie rozszerzonym 14 osób wybrało ten język jako przedmiot dodatkowy. Dane dotyczące zdania egzaminu ustnego dotyczą osób, które wybrały język rosyjski jako przedmiot obowiązkowy. Na poziomie podstawowym próg ten pokonało 91,8% zdających. Na poziomie rozszerzonym pozytywny wynik uzyskał jeszcze większy procent zdających – 97,5%.

W porównaniu do wyników egzaminu pisemnego wyniki egzaminu ustnego są dużo słabsze, zwłaszcza na poziomie podstawowym. Gorzej radzili sobie na tym egzaminie uczniowie liceów profilowanych. Świadczą o tym średnie wyniki osiągnięte przez uczniów tych szkół na egzaminie ustnym. Prawdopodobnie jest to związane z mniejszą liczbą godzin języka w szkole i faktem, że mówienie w języku obcym jest umiejętnością zaliczaną do najtrudniejszych.

Język rosyjski – egzamin ustny			
poziom	typ szkoły	maksymalna liczba punktów	średnia zdobytych punktów
Podstawowy	LO	20	13,6
Podstawowy	LP	20	9,5
Rozszerzony	LO	20	15,9
Rozszerzony	LP	20	14,4

5. Podsumowanie i wnioski końcowe

Arkusze egzaminacyjne z języka rosyjskiego na poziomie podstawowym okazały się trafnym narzędziem pomiaru. Świadczą o tym wyniki uzyskane przez abiturientów – 97,9% zdających osiągnęło próg zaliczeniowy. Sprawia to prawdopodobnie trafna formuła egzaminu oraz dobrze dobrany stopień trudności. Wymagania egzaminacyjne były znane od co najmniej dwóch lat, zadania egzaminacyjne nie były więc zaskoczeniem. Wszystkie wymagane umiejętności – rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstu czytanego i pisanie – zostały opanowane przez uczniów w porównywalnym stopniu.

Sprawdzanie rozumienia ze słuchu przy użyciu nagrań rodzimych użytkowników języka na płycie CD nie budzi już dzisiaj żadnych kontrowersji, stało się standardem. Ponieważ nikt nie wyobraża już sobie dzisiaj nowoczesnego nauczania języka obcego bez użycia nagrań, zadanie to nie było dla zdających trudniejsze niż inne. Szczególnie cieszy pozytywny wynik uzyskany za zadanie sprawdzające umiejętność pisania tekstów użytkowych, zwłaszcza, że zdający nie mieli możliwości korzystania ze słowników. Najwięcej punktów uczniowie zyskiwali w tych zadaniach za komunikatywność przekazu. Świadczy to o tym, że komunikatywna metoda nauczania języka obcego zyskała przewagę nad metodą gramatyczno-tłumaczeniową.

Dla egzaminu na poziomie rozszerzonym nie został określony próg zdawalności, ale arkusze egzaminacyjne dobrze pokazały różnice w umiejętnościach uczniów. Z pewnością wyniki te zostały wykorzystane przez uczelnie przy przeprowadzaniu naboru na wyższe studia.

Również na tym poziomie formuła egzaminu spowodowała, że nauczyciele kładli większy nacisk na wykorzystanie komunikatywnej metody nauczania. Zdający uzyskali dość dużo punktów za umiejętności komunikacyjne. Obserwując niskie wyniki uczniów uzyskane za rozpoznawanie i stosowanie struktur leksykalno-gramatycznych, należy wziąć pod uwagę fakt, że w całym naszym okręgu nie ma klas z rozszerzonym programem języka rosyjskiego.

Wyniki egzaminu i jego obserwacja skłaniają do sformułowania kilku wskazań i refleksji dotyczących działań metodycznych niezbędnych do jeszcze skuteczniejszej pracy z uczniem:

1. Proponuje się położyć większy nacisk na ćwiczenia leksykalno-gramatyczne, nie zaniedbując przy tym umiejętności komunikacyjnych. Dotyczy to zwłaszcza przygotowania uczniów do egzaminu na poziomie rozszerzonym, gdzie komponent za poprawność i bogactwo językowe w ogólnej liczbie punktów jest dość znaczny (ponad 30% wszystkich punktów). Zaleca się ćwiczenie leksyki i gramatyki na autentycznych tekstach.
2. Bardzo pożądane byłoby zapoznanie uczniów z kształtem egzaminu, standardami wymagań egzaminacyjnych, kryteriami oceniania oraz przykładowymi zadaniami zawartymi w *Informatorze maturalnym*. Wiedza o egzaminie wydaje się kluczowa dla osiągnięcia wyższego wyniku egzaminacyjnego.
3. Tworzenie wypowiedzi pisemnej w odpowiedniej formie jest umiejętnością opartą na znajomości zasad jej konstruowania. Pożądane rezultaty można osiągnąć poprzez przypomnienie i utrwalanie wiedzy na temat wymogów dotyczących treści wypowiedzi w danej formie, zawartych w kryteriach oceniania. Ćwicząc umiejętność pisania, wskazane byłoby przyzwyczajanie uczniów do pisania wypracowań zgodnie z tymi wymogami.